

BIVDDE VEAHKI.

Rihkusoaffarfáktema doarjjaolmmoš doarju rihkusproseassa buot muttuin. Sáhttit leat mielde rihkusalmmuhusa dahkamis. jearademiin, diggeveahki luhtte ja dikkis.

- veahkehit rihkusprosessii gullevaš dovdduid giedahallamis
- veahkehat sierraordnemiid čielggadeamis, jus it ovdamearkan hálit deaividit rihkkosis sivahuvvon olbmo dikkis
- veahkehat diggeveahki skáhppomis ja vejolaš goasttádusaid čielggadeamis
- veahkehat soabadanráđđádallamiidda ráhkkaneamis
- veahkehat vahátbuhtadusaid bággobearranáššiin ja Stáhtakantuvrra ohcamuša deavdimis

Lassidiedut ja buot bálvalusat:

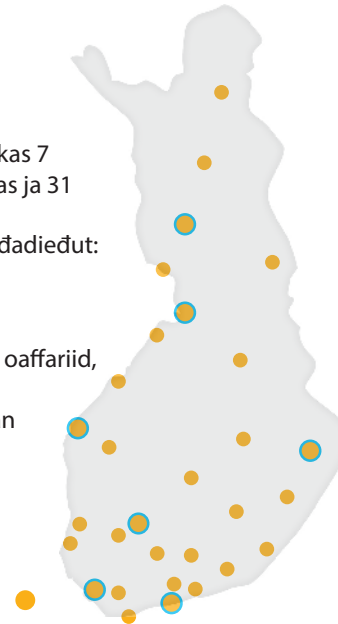
➔ riku.fi

VEAHKEHEADDJI TELEFON 116 006

RIKU bálvala olles riikkas 7 guovlludoaimmahagas ja 31 bálvalanbáikkis. Buot bálvalusat ja oktavuodadieđut:

➔ riku.fi

RIKU bálvala rihkkosa oaffariid, sin lagamuččaid ja rihkusáššiin duodaštan olbmuid nuvtá olles riikkas.

/rikosuhripaivystys

@rikosuhrif

RIHKKOSA OAFFAR RIHKUS- PROSEASSAS

Rihkusoaffarfáktema rávagihppagat ● 7 (2019)

RIHKUSALMMUHUS

Rihkkosa oaffar, boles dahje gii beare sáhtttá dahkat rihkusalmmuhusa. Dan sáhtttá dahkat man beare bolesstašuvnnas ja uhcit dáhpáhusain elektrovnnalaččat: poliisi.fi. Almmuhusa gánneha dahkat jođánit rihkusdáhpáhusa maŋŋá, vai rihkkosa lea álkit čielggadit.

Boles jearrá gáibidago oaffar rihkkosis eahpiduvvon olbmui ránggáštusa. Jus oaffar ii gáibit ránggáštusa, ášši gieđahallan **áššeomasteaddjirihkkosiin** nohká.

Virggálaš sivahusa vuollášaš rihkkosiin boles sáhtttá dutkat ja sivaheaddji sivahit rihkkosis eahpiduvvon olbmo, vaikke oaffar ii gáibit ránggáštusa. Muhtun uhcit dáhpáhusain boles jearrá miehtágo oaffar, ahte rihkkosis eahpiduvvon olbmui mearriduvvo sáhku almmá dikki.

Dahkkjuuvvon rihkusalmmuhusain oažžu girjjálaš nannema. Boles mearrida ovdadutkama álggaheamis almmuhusa vuodul.

Rihkkosa oaffaris lea vuoigatvuohta

- guođdit rihkusalmmuhusa dainna gielain maid ádde
- dehálaš áššegirjjiid jorgalusaide
- dulkomii bolesa jearademiin ja dikkis.

Diggeveahkki atná fuola oaffara vuoigatvuodadorvvus, ovdamearkan vahátbuhtadusgáibádusaid čádeheamis.

OAFFARA SUODJALEAPMI

- Jus oaffar vásiha uhki rihkkosa dahkan olbmos, son sáhtttá ohcat lahkonangildosa
- Boles ságastallá oaffariin ja árvvoštallá dárbbášuvvogo muhtun sierra suodjalandoaimmaid ovdadutkama ja dikki áigge.
- Duođalaš rihkkosa oaffariin lea vuoigatvuohta oažžut dieđu fánngga luovus beassamis.

BOLESA OVDADUTKAN

Ovdadutkamis **čielggaduvvo mii lea dáhpáhuvvan**, dáhpáhusa oassebealit, duođastusat ja mat leat dáhpáhusa mielddisbuktán vahágat. Oassebealit jearaduvvojit sierra.

Boles sáhtttá heaittihit ovdadutkama, jus rihkkosa dahje dan dahkki ii sáhte čájehit, rihkus lea oppalašekonomalaččat árvvoštallojuvvon unnin, oassebealit leat soahpan ášši dahje eará láhkai vuodđuduvvan sivas. Ášši sáhtttá dárbbu mielde váldit ođđasit gieđahallamii.

Dábálaččat **boles čohkke materiálas ovdadutkanbeavdegirjji**, mii doaimmahuvvo sivaheaddjái sivahanvihkkhallamii. Rihkkosaš áššeosálaččain lea vuoigatvuohta oažžut nuvttá kopijja ovdadutkanbeavdegirjji.

SIVAHEADDJI SIVAHANVIHKKEHALLAN

Sivaheaddji árvvoštallá leago rihkkosis ja rihkkosii sivahuvvon olbmos doarvá čájeheapmi ja leago rihkus dakkár, ahte das galgá čuoččildit ášši. Jus **sivaheaddji čuoččilda ášši**, ášši ovdána gearretriektái juogo girjjálaš meannudeapmin dahje njálmmálaš diggin. Girjjálaš meannudeapmái dárbbášuvvo oaffara miehtan ja rihkkosa dahkki galgá miedihit dagu.

Jus sivaheaddji dahká mearrádusa guođdit sivatkeahtta, lea oaffaris nuppi saji sivahanvuoigatvuohta. Dán ávkás-tallamii oaffar dárbbáša juridihkalaš rávvagiid, go dikkis vuoittáhallan oassebeali golut sáhttet badjánit stuorin.

SOABADALLAN Oassebealit sáhttet rihkusproseassa áigge ságastallat rihkusdáhpáhusas ovdamearkan eaktodáhtolaš soabadeaddjiid vehkiin ja soahpat rihkusvahágiid buhttemis. Dušše boles dahje sivaheaddji sáhtttá dahkat álgaga lagašgaskavuodaveahkaválddi soabadallamis. Virggálaš soabadallan sáhtttá leat nuvttá ja gáibida goappáge oassebeliid miehtama. Soabadeami vuodul dikki sáhtttá garvit oalát dahje soabadallansoahpamuš sáhtttá váldot vuhtii duomu mearrideamis.

GEARRETRIEVTTI NJÁLMMÁLAŠ GIEĐAHALLAN

Ovdal dikki oaffar oažžu **bovdehusa diggái**, man mielde bohtet vuostáiváldinduođastus ja dábálaččat maiddái čielggadusbivdda vahátbuhtadusgáibádusain. Daid galgá deavdit ja máchahit gearretriektái. Bovdehusas boahat ovdan maiddái, ahte galgágo báikki ala boahit persovnnalaččat. Digi ordnejuvvo báikegottis, gos rihkus lea dáhpáhuvvan. Oaffaris lea vuoigatvuohta beaiveruhtii, mátkegoluide ja vejolaš ánsu massimii dikki áigge.

Dikkis gullet dáhpáhusa oassebeliid ja duođasteaddjiid sihke buktujuvvojit ovdan ránggáštus- ja vahátbuhtadusgáibádusaid. Dikkis sáhtttá dubmejuvvo dušše áššáskuhiton olbmo ja dušše rihkkosis, mas lea áššáskuhiton. Dikkis leat almmolačča, jus duopmár ii mearrit, ahte ášši gieđahallo “giddejuvvon uvssaid duohen”.

DUOPMU JA NUPPÁSTUSOHCAN

Mearrádus boahat juogo dalán dahje moatti vahku siste. Duomus sáhtttá váldit mearreáiggis hoavvariektái. Muhtun áššiin dárbbášuvvo joatkkagieđahallanlohpi. Hoavvarievtti gieđahallan lea seammassullasaš go gearretrievtti. Alimus riektái dárbbášuvvo váiddalohpi.

VAHÁTBUHTADUSAT

Dikki nannen vahátbuhtadus lea bággebearrama vuollášaš. Diggeveahkki sáhtttá soahpat oaffara beales buhtadusa máksimis rihkkosa oaffariin. Heggii, dearvvašvuhtii ja friddjavuhtii čuočcán rihkkosiid vahátbuhtadusaid sáhtttá ohcat njuolga Stáhtakantuvrras.

VAHÁTBUHTADUSAT Oaffar sáhtttá buktit ovdan dárkilis sirrejuvvon ja ákkastallojuvvon vahátbuhtadusgáibádusaid jo bolesa ovdadutkamis, goittotge maŋimustá ovdal dikki.